

شعر در فضای مجازی در گفت‌وگو با علی فردوسی

تأیید یار د مخاطب مجازی ملاک شاعری نیست

■ معصومه طاهری

این روزها در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی اشعار و قطعات ادبی زیادی دست به دست می‌شود. این ماجرا در میان کارشناسان سؤالاتی را ایجاد کرده است که آیا انتشار این اشعار در فضای مجازی باعث شاعرانگی جامعه خواهد شد یا برعکس آفتی به جان ادبیات کشور است. به همین بهانه با یکی از شعرای شناخته شده کشور که از داوران جشنواره‌های شعر نیز بوده است، گفت‌وگو کردیم. علی فردوسی شاعر جوانی است که با شعر و ادبیات در فضای مجازی هم آشناست.

■ ■ ■

یکی از مشکلات فضای مجازی امروز کانال‌های بی‌هویتی است که به اسم شعر زده می‌شود و حتی احتمال فریب افرادی که احساسی هستند هم در آن هست. نظر تان در مورد این کانال‌ها چیست؟

ما مردمی هستیم که یک نوشته را می‌خوانیم و بدون تأمل باز نشر می‌کنیم از این گونه مردم نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم که کنکاش بکنند. حقیقت قضیه این است که خود فرد باید تحقیق بکند و ببیند منبع اصلی فلان شعر یا متن ادبی کجاست. آیا ما به کسی که می‌خواهد فلان جنس را بخرد می‌گوییم برو از فلان جا بخر؟ نه بلکه این خودش هست که باید محل اصلی عرضه جنس را پیدا بکند. درباره شعر و فضای ادبی هم این گونه است. فکر می‌کنم یک تشخیص شخصی و عقل می‌طلبد و اندک تحقیقی که فرد به مرجع اصلی رجوع کند تا در فضای مجازی بین آن همه اطلاعات ادبی درست و غلط منبع اصلی را پیدا کند.

به نظر شما شاعران حوزو باید حتماً در فضای حقیقی حضور داشته باشند یا اینکه ورود به فضای مجازی مناسب است؟

باید در فضای حقیقی حضور داشته باشند مگر اینکه شخصی عذر خاصی داشته باشد که نخواهد در فضای حقیقی بیاید و گرنه مخاطب مجازی ز عمدتاً مخاطب خاصی نیست. شما نمی‌دانید با چه کسی دارید صحبت می‌کنید. باید بدانید که هر یک از آن‌ها به یک فضای مجازی خاص تعلق دارد و به یک دایره اجتماعی مشخص وجود داشته باشد. فضای مجازی باید چیزی شبیه اعتباری نداشته نه لایکی که می‌کنند، نه بالایی که می‌کنند. **فضای حقیقی چه چیزی آموزش می‌دهد که در فضای مجازی نمی‌توان آن را به دست آورد؟**

این بحث، مثل رفتن به یک منظره و دیدن آن منظره از عکس است. اینقدر به نظر من تفاوت دارد. فکر می‌کنم بیشترین چیزی که انسان را تحت تأثیر قرار می‌دهد و تشویق می‌کند آن هم‌نشینی است که در فضای حقیقی اتفاق می‌افتد که بیشتر از هر چیزی تأثیرگذار است. به جنبه تشویق‌کنندگی دارد و هم جنبه تهییج و انگیز ده‌ندگی، بنابراین کسی که می‌خواهد شعر بخواند در فضای مجازی برای یک مخاطب عام می‌تواند کار کند ولی اگر می‌خواهد وارد فضای شعر و شاعری و ادبیات بشود قطعاً باید فضای حقیقی را دنبال کند. **حال که بحث فضای حقیقی شد اشاره‌ای داشته باشیم به جلسات شاعران با مقام معظم رهبری که هر سال شاعرانی به دیدار رهبری می‌روند و مراسم شعر خوانی دارند. آیا تاکنون شده شاعری در این جلسات ناراحت شده باشد یا گله کرده باشد؟**

حقیقت این است که همه می‌خواهند در این جلسه شعر بخوانند ولی فضایی که در جلسه شعر خوانی وجود دارد محدود است. به شکلی که تنها حدود ۲۰ نفر می‌توانند شعر خودشان را بخوانند. جلسات در حدی است که ۱۰۰ الی ۱۲۰ نفر می‌توانند شرکت بکنند. قطعاً هر سال عده‌ای متقاضی حضور یا شعر خوانی هستند که این فرصت به آنها نمی‌رسد و باید چندین سال در نوبت بمانند. قطعاً همین باعث کلافه برخی افراد می‌شود.

یعنی با تقاضا این اتفاقی می‌افتد یا روی شعرهای خاص، مثلاً فردی شعر زیبا سروده داورها مشخصی داده‌اند این در فلان جلسه خوانده بشود؟ همیشه اینگونه است. برای شعر خواندن در آن جلسه اول انتخاب کنندگان مسئولان حوزه هنری هستند. آنها در طول سال فضای شعری کشور را رصد می‌کنند. شعر خوب به دستشان

برسد آن شعر را انتخاب می‌کنند و نزدیک آن ایام، یک ایمیلی هست که افراد می‌توانند شعر بفرستند و اشعار جمع آوری بشود. شعر خوب یک موضوع است و شعر خوبی هم که بتوان در آن فضا خوانند را باید در نظر بگیریم که چه شعری در آن فضا خوانده شود یا شعری که سیاسی باشد خیلی مناسب نیست. اینها را هم باید در نظر بگیریم که در آن جلسه چه شعرهایی مناسب خوانده شدن هستند. شعرها قبلاً انتخاب می‌شوند و به افراد می‌گویند آقای فلانی این شعر شما انتخاب شده و باید این را در جلسه بخوانید.

مهدی جهاندار شعری درباره فتنه سروده یا سید بیابانکی چند بار شعرهای سیاسی خوانده است. آن شعرها چطور بوده است؟

البته اشعار تندی نبوده که بخواهد به شخص خاصی بر بخورد. شاید نگاه طنز داشته باشد، ولی در این حد مشکل ندارد. همین شهر فتنه‌ای هم که خوانده شد شعر سیاسی است، اگر شعری بخواهد در فضای کشور تشنج ایجاد بکند ممنوعیت دارد بنابراین معمولاً این شعرها بررسی می‌شود چون تأثیر رسانه‌ای دارد یا مثلاً شعری که وحدت‌شکن باشد در آن جلسه قاعدتاً صلاح نیست خوانده بشود به همین خاطر ملاحظات را باید در نظر گرفت.

فضای مجازی مرزها را پر داشته است. مثلاً ما قبلاً از شعرای آن طرف آب، چه خوب چه بد یا چه موافق یا مخالف به سختی شعرها می‌شناسان و در یافت می‌کردیم. الان فکر می‌کنید فضای شعری ایران تأثیرگذار است یا فضای شعری خارج از کشور؟

فضای خارج از ایران را اگر اسمش را بگذاریم شاعران ایرانی خارج از ایران، تأثیر خیلی زیادی در فضای داخلی ندارد. علت این است که فضای شعری داخل کشور خیلی غنی است. خیلی تکیه به فضای شعری ایرانیان خارج از کشور نداریم و اگر بخواهیم گسترده‌تر نگاه کنیم و بحث ترجمه را در نظر بگیریم، شعرهای شاعران خارجی که با ترجمه به دست ما رسیده خیلی تأثیرگذار بوده است. هم ما را با ادبیات جهان آشنا کرده و هم تأثیرگذاری مضمونی در فضای شعر ایران داشته است.

در بحث ترانه چطور فکر می‌کنید. ترانه ایران تأثیرگذار است یا ترانه لس آنجلس؟

حقیقت این است که در این بحث هم داخل کشور به خارج از کشور اثر می‌گذارد. خیلی اتفاق می‌افتد که ترانه‌سراهای لس آنجلسی عمدتاً از ترانه‌سراهای داخل ایران تغذیه می‌شوند. **ترانه شما برای آنهایی که شعر را از فضای مجازی شعر و ادبیات دنبال می‌کنند، چیست؟**

برای ترغیب کردن افراد اتفاق خوبی است به شرط اینکه بدانند دنبال چه چیزی هستند.

فضای مجازی مثل فروشگاه می‌ماند. انواع کالاها را دارد باید انتخاب کرد و مراقب بود جنس تقلبی چیزی را نخرید. اگر بشود افراد را در فضای مجازی به سمت کالای درست هدایت کرد خوب است زیرا در فضای مجازی از یک استاد هم شعر سخیف جنسی بی‌ارزش وجود دارد و هم شعری شاخص. بنابراین اگر بتوانیم به افراد معرفی بکنیم که شعر شاخص را بپذیریم بکنند اتفاق خوبی هست و برای همین فضای مجازی می‌تواند این قضیه را تسهیل کند ولی اگر این راهنمایی در فضای مجازی نباشد افراد سردرگم می‌شوند. بعضاً به سمت فضای اشتباه هم می‌روند چون زرق و برق آن طرف بیشتر است.

به نظر شما چرا رهبری دیوان شعر چاپ نمی‌کنند؟ مقام معظم رهبری شاعر هستند و اشعار ایشان هم در فضای مجازی و هم در دسترس عموم قرار گرفته است. بعضاً خودشان در جلسات با شاعران بعضی از شعرها را خوانده‌اند ولی وقتی مردم به این قضیه نگاه می‌کنند و می‌بینند رهبر کشوری آمده و مجموعه شعری چاپ کرده است، نباید این شائبه احساس بشود که آن رهبر به جای توجه به اداره امور کشور به شعر توجه دارد و شائبه دوم این است که مقام معظم رهبری اصولاً خیلی تمایل هم ندارند که در واقع این مجموعه چاپ شود.

اطلاعی دارد بد که آیا فرزندان ایشان هم در این فضا هستند یا نه؟

نه، اطلاعی در این باره ندارم و شنیده‌ام که از فرزندانشان کسی در فضای شعری باشد.

فرهنگ‌و هنر

سرویس فرهنگی ۸۸۴۹۸۴۶

در مراسم یادبود شهید حسین همدانی و تجلیل از همسر وی راوی کتاب «خداحافظ سالار» مطرح شد

چگونه حسام نویسنده «خداحافظ سالار» شد

امتداد دارد.

■ **وجه تمایز شهید همدانی**

در بخش دیگری از مراسم سردار مجیدی، فرمانده سپاه انصارالحسین همدان نیز در سخنانی با اشاره به آخرین روزهای حیات شهید همدانی گفت: روزهای قبل از اعزام حاج حسین همدانی به سوریه در تماسی که با او داشتم فهمیدم در حرم امام (رضاع) است و به نظرم رسید به آنجا رفته تا حاجت بگیرد.

مظاهری ادامه داد: وجه تمایز شهید همدانی با دیگر شهدا در مسئله زرم و جنگ نبود، بلکه موضوعات دیگری او را تبدیل به شهید همدانی کرد از جمله مردمی بودن و اینکه هیچگاه خودش را از مردم جدا نپندد و دیدیم که در مراسم تشییع او انطور که رهبر انقلاب فرمودند: «همه آمدند»، هم‌ای که جزو هم‌زمان او نبودند بلکه مردم کوچ‌ه و خیابانی بودند که حتی زرم او را هم ندیده بودند. وی دشمن‌شناسی را دومین خصوصیت این شهید معرفی کرد و گفت: از سال‌های پیش از انقلاب این خصیصه در او وجود داشت و همین باعث شد که شهید همدانی در‌ای از مسیر انقلاب منحرف نشود. وقتی فتنه ۸۸ پیش آمد، جلودار بود و حتی بر این باور بود که دفاع از سوریه دفاع از خرمشهر است. مقلاری نگاه فرهنگی شهید همدانی را یکی دیگر از ویژگی‌های ایشان بیان کرد و گفت: او از سال‌های دور این نگاه را داشت. او وقتی به سوریه رفت به این نتیجه رسید که باید کتاب‌های دفاع مقدس را به عربی ترجمه و در سوریه توزیع کرد.

در ادامه مراسم سعید بادامی از هم‌زمان شهید همدانی به روایت تهرانی از سال‌های دفاع مقدس و همراهی با این شهید پرداخت.

مراسم‌هایی که برای همسر م برگزار شده بود، منسب آقای حسام گفتند خاطرات خود را بدیهدی آقای حسام بنویسند. خاطرم آمد که حاج حسین از آقای حسام به عنوان نویسنده خوش‌ذوق یاد کرده بودند و با خود گفتیم چه کسی بهتر از ایشان برای این کار. به گفته وی، نگارش این کتاب طی ۹ الی ۱۰ ماه تمام شد و آقای حسام نسخه‌ای از آن خواندیم ولی چون خاطرات سوریه در آن بود تصمیم گرفتیم چاپ آن را به تأخیر بیندازیم. شب خواب دیدم که در سوریه هستیم و منظریم که پیکر حاج حسین در راباورند. وقتی تابوت وارد شد، پشت سر سوری می‌نوشتم، فکر نمی‌کردم تبدیل به کتاب شود. یادم هست که در یکی از

تعریف کردم، به این نتیجه رسیدم که این خواب یعنی مهر تأیید روی این کتاب و اینکه نباید در انتشار آن تردید کرد.

■ **یادی از شهید حدادیان**

در این مراسم میثم نیلی، مدیرعامل مجمع ناشران انقلاب اسلامی نیز با بیان اینکه حتی که شهدا به گردن ما دارند پرداخت و گفت: در دیدار با خانواده شهید حدادیان پدر و مادرش نشان می‌دادند که از این اتفاق یعنی شهادت پسرشان خوشحال هستند. این حس و حال نشان دهنده امتداد راه و مسیر شهیداست. در واقع همسران و مادران شهدا امتداددهنده این راه هستند و این خون آن شهیدان است که در انقلاب

کاهش تعداد عناوین کتاب‌های کودک و نوجوان

مقایسه آمارهای نشر بهمن‌ماه سال جاری با دوره‌های مشابه در سال گذشته نشان از ۹ درصد کاهش در تعداد عناوین کتاب‌های منتشر شده‌این حوزه در بهمن‌ماه دارد. اگر بگوییم که ادبیات کودک و نوجوان در سال‌های گذشته در مرحله گذار بوده است، بیره‌انگست، چراکه این گونه ادبی که در سال‌های پس از پیروزی انقلاب از نظر کیفی و کمی رشد قابل توجهی را سپری کرده، دهه ۹۰ نیز از مرحله سنتی‌رفته رفته خارج شده و شکل جدیدتری را تجربه می‌کند. ناشران جدیدتر و با انگیزه‌ای که وارد این حوزه شدند توانستند ادبیات کودک و نوجوان ایران را با مفاهیم مدرن‌تری آشنا کنند. استقبال قابل توجه مخاطبان از ناشران تازه کار اما قدرتمند این حوزه به خوبی مؤید این نکته است. در این میان اما آسیب‌ها و نقاط ضعف و قوت بسیاری نیز برای این ادبیات می‌توان برشمرد از غیر حرفه‌ای بودن برخی نویسندگان وارد شده به این حوزه گرفته تا رشد کمی ناشران این حوزه در مقابل توقف رشد کیفی کتاب‌ها. مشاهده آمارهای نشر کتاب کودک و نوجوان در یکسال گذشته نشان می‌دهد که عنوانی منتشر شده در این حوزه قابل توجه است، وجود اینکه بازار کتاب‌های ترجمه ادبیات کودک در ایران در سال‌های اخیر رشد و گسترش نگران‌کننده‌ای داشته است، اما ادبیات کودک و نوجوان ایران به باور بسیاری از فعالان حوزه نشر بین‌الملل یکی از حوزه‌های امیدوارکننده برای جهانی کردن نثر ایران است، اما ناشران این حوزه‌ها نیز با چالش‌های زیادی روبرو هستند و باید سرمایه‌گذاری‌هایی در این زمینه انجام شود. اما آمارهای نشر در بهمن‌ماه سال جاری نشان می‌دهد که از ۱۰ هزار و ۱۷۱ عنوان کتاب منتشر شده، هزار و ۵۵۷ عنوان کتاب کودک و نوجوان بوده‌اند، چیزی بیشتر از ۱ درصد کتاب‌های منتشر شده.

کاراکتر سازی در حوزه کودک و نوجوان تقویت می‌شود

کاراکترهای ایرانی در محصولات کودک و نوجوان خواهد بود. در ادامه برنامه وحدت ملتی، مدیر مرکز اوج کودک و نوجوان با اشاره به برخی فعالیت‌های این مرکز در سال ۱۳۹۶ گفت: ابرپروژه‌های ما در سال ۱۳۹۷ آغاز خواهد شد. تفاوت سال ۱۳۹۷ اوج کودک نوجوان با سه سال گذشته سازی خواهد بود که وارد تولید نخواهیم شد و زنجیره ارزش اولویت اصلی ما می‌باشد.

■ **۱۶محصول شخصیت‌محور**

مدیر مرکز اوج کودک و نوجوان تصریح کرد: ما همه ۱۶ محصول شخصیت‌محور را در برنامه خود خواهیم دید و در این عرصه به کمک و یساری تولید کنندگان نیازمندیم و دست یاری به سوی آنان دراز خواهیم کرد. مدیر مرکز اوج کودک و نوجوان در پایان گفت: در تابستان سال ۹۷ تدارک کمپین‌ها و ویژه‌ای برای نوجوانان را دیده‌ایم و در نظر داریم محصولات

کاراکتر سازی بعضی از کشورهای دنیا

از درآمد فروش نفت ایران بالاتر است.

ایرانی از اجزای برنامه‌های جدید از جمله تلاش برای کاراکتر سازی کودکان در حوزه نوشتن آثار اسلامی- ایرانی در سال جدید خبر داد. نخستین همایش «تجاری سازی کاراکتر ایرانی» با حضور وحید ملتی، مدیر مرکز اوج کودک و نوجوان، حامد جعفری تهیه‌کننده انیمیشن سینمایی «فیلاش» سعید حسینی با بیان اینکه این رویداد مقدمه‌ای برای اتفاقی بزرگ‌تر در سال ۱۳۹۷ است، گفت: کاراکتر سازی یکی از مهم‌ترین اتفاقاتی است که در حوزه کودک و نوجوان رخ می‌دهد. وی با اشاره به اینکه کودک باید بتواند با کاراکتر از تباط عاطفی و عقلی برقرار و با آن زندگی باندازد، با بررسی بیش از هزار فروشنده به این نکته دست یافته‌ام که ۱۶ حوزه کالایی در دنیا و ایران کاراکتر محور است و بچه‌های ما از این محصولات کاراکتر محور در طول دوران کودکی و نوجوانی خود استفاده می‌کنند.

دبیر نخستین همایش تجاری سازی کاراکتر ایرانی گفت: عمده کار فرهنگی روی شخصیت نوجوانان در حوزه تولید این نوع محصولات است و در آمد حوزه

میراث فرهنگی در هپروت سیرو می‌کند

سمبل شجاعت ایرانیان به تاریخ می‌پیوندد

■ **حسن روانشید***

استان خوزستان مهد و مظهر شیرسنگی است که پس از ۵۰ سال می‌رود تا با انحطاط به شیر ایرانی از گردونه خارج‌شده بپیوندد! امروز دیگر دشت‌های کشور شاهد غرش شیرهای ایرانی که سمبل شاهنامه فردوسی و شجاعت قوم آریایی است، نخواهد بود و می‌رود تا نوع سنگی آن نیز به تاریخ بپیوندد! آخرین شیر زنده‌نژاد ایرانی که در فلات سرزمین دیده‌شده در دشت‌های پیرامون دزفول می‌زیسته است و از آن زمان تاکنون تنها ۲۰۰ قلاهد شیر ایرانی آن هم در هندوستان به زندگی خود ادامه می‌دهند. شیرهای سنگی که به نظر می‌رسد از مختصات فلات کشور باشند در ابد و در سه محوطه گورستانی به وفور دیده می‌شوند که تاکنون آمار دقیقی از آنها به دست نیامده و البته در منطقه شهسوار این شهرستان نیز نشانه‌های بارز آن مشاهده می‌شود. این تندیس‌های تاریخی که توسط سنگ تراشان بنام ایل‌ها در استان چهارمحال و بختیاری تراشیده شده نشانه شجاعت، جسارت، دلآوری و ویژگی‌های هنرمندانه در شکار، تیراندازی و سوار کاری کسانی است که در مقابل آمده و بر آرامگاه‌های اقوام و بزرگان ایل بختیاری نیز نصب شده است. شیر از آغاز نشانه رشادت، مردانگی و از خود گذشتگی ایرانیان قدیم بوده و خواهد بود. این نوع تندیس‌های سنگی در گوشه و کنار کشور نیز به‌وفور یافت می‌شود که از جمله می‌توان به دو قلاهد از آن در دو سوی پل خواجو و مسجد درب کوشک اصفهان اشاره نمود که هر یک عنوان و نشانه نگهبانی را از آب‌وهوا دارند. همچنان که گفته شد شیرهای سنگی یادگار یست به جامانده از شجاعت‌های عشایر و به خصوص بختیاری‌ها که مجموعه نمظیر آن در قبرستان‌های استان چهارمحال و بختیاری نیز به‌وفور یافت می‌شود اما در این از این همه مظاهر هنر و فرهنگ که با بی‌توجهی سازمان میراث فرهنگی روبه‌روست که حتی آمار و آدرس‌های آنها را هم ندارند در حالی که شهرداری‌های سراسر کشور برای هر اصله درخت محدوده خود، شناسنامه و پلاک ایجاد نموده‌اند. وسعت و تعداد این آثار بدیع هنر حجازی در سطح کشور اقدر گسترده است که اگر روزی همت به جمع‌وری آنها شود می‌توان موزه‌ای به وسعت یکی از مینی کشور‌های حاشیه خلیج فارس ایجاد نمود تا جهانپان شگرف و عظمت این سرزمین را بهتر بشناسند و یونسکو پایتخت میراث فرهنگی کره زمین را ایران بداند. زهی تأسف برای متولیان میراث کشور که همچنان در کما و هپروت باقی مانده‌اند تا این سنگ‌های تراشیده شده از شمند آرام آرام محط شوند. شاید مسافران تعطیلات نوروزی در گذر از حواشی روستاها به خصوص در استان‌های خوزستان، فارس، اصفهان و چهارمحال و بختیاری دقت بیشتری به خرج دهند تا این یادگارهای کهن را نظاره کنند و در این افسوس شریک باشند.

***روزنامه‌نگار پیشکسوت**

در آستانه سالروز شهادت شهید مهدی باکری

رونمایی از «باتمیان گون» روایت آخرین لحظه‌های شهید

مستند «باتمیان گون» (خورشیدی که غروب نکرد) روایتی از روزهای آخر و شرح ماجرای شهادت مهدی باکری است که امروز (سه‌شنبه) ساعت ۱۰ و ۳۰ دقیقه صبح در خبرگزاری فارس رونمایی می‌شود. «باتمیان گون» از تازه‌ترین تولیدات گروه مستند روایت فتح روایتی متفاوت و کمتر شنیده شده از ماجرای شهادت شهید مهدی باکری فرمانده لشکر ۳۱ عاشورا در عملیات بدر است. محمد زارع، کارگردان باتمیان گون است که برای تحقیقات و پژوهش پیرامون این مستند بیش از دو سال وقت صرف کرده است. شهید مهدی باکری فرمانده لشکر ۳۱ عاشورا ۲۵ اسفند سال ۱۳۴۲ در جزیره مجنون و در عملیات بدر به شهادت رسید و پیکرش بازنگشت.